

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ ประการแรกเพื่อศึกษาระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย ตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอน เป็นรายด้านและโดยรวม ประการที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย ตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอน เป็นรายด้านและโดยรวม และประการสุดท้าย เพื่อศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยผู้บริหาร จำนวน 30 รูป และครูผู้สอน 202 รูป (คน) รวมทั้งสิ้น 232 รูป (คน) ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จำนวน 15 แห่ง ที่อยู่ในจังหวัดหนองคาย ปีการศึกษา 2546

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Rajabhat Mahasarakham University
กลุ่มตัวอย่าง ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stages Random Sampling) ตามอำเภอที่มีโรงเรียนพระปริยัติธรรมสังกัดทุกอำเภอ แล้วสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามตำแหน่ง แล้วใช้ตารางของเครชีและมอร์แกน (บุญชม ศรีสะอาด, 2535 : 40; อ้างอิงมาจาก Krejcie and Morgan, 1970) เพื่อกำหนดขนาดตัวอย่างของโรงเรียน ได้ 14 โรงเรียน จากนั้นได้ใช้ตารางของเครชีและมอร์แกน กำหนดจำนวนตัวอย่างทั้งหมดได้ 161 รูป แยกเป็นผู้บริหาร 28 รูป และครูผู้สอน 133 รูป (คน)

ตัวแปรที่ศึกษา ตัวแปรต้น ได้แก่ ตำแหน่ง แยกเป็น ผู้บริหาร และครูผู้สอน ตัวแปรตาม ได้แก่ ระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย ตามทัศนะของผู้บริหาร และครูผู้สอน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยได้ผ่านการพิจารณาจากอาจารย์ที่ปรึกษา และการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากคณะผู้เชี่ยวชาญ ข้อคำถามในแบบสอบถามมีค่าดัชนีอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.47 ถึง 0.83 ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นแบบอัลฟา เท่ากับ 0.93

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการ โดยเริ่มจากขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ไปยังผู้บริหาร โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย จากนั้นจึงนำแบบสอบถามไปส่งให้กลับกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง โดยแจ้งระยะเวลาที่จะเก็บแบบสอบถามคืน 1-2 สัปดาห์ แล้วจึงเดินทางไปรวบรวมแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง พร้อมกับตรวจสอบความสมบูรณ์เบื้องต้น ถ้าเห็นว่าส่วนใดขาดความสมบูรณ์ ผู้วิจัยได้ขอความอนุเคราะห์ให้กลุ่มตัวอย่างกรอกข้อมูลให้สมบูรณ์ หากยังไม่ได้รับแบบสอบถามคืนในวันนัดเก็บแบบสอบถามคืน ผู้วิจัยได้ติดตามอีกครั้งหนึ่งเพื่อให้ได้แบบสอบถามคืนมากที่สุด ซึ่งในการวิจัยนี้ได้แบบสอบถามคืน 157 ชุด คิดเป็นร้อยละ 97.52 ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูลได้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for WINDOWS เพื่อหาค่าร้อยละของข้อมูลจากจากสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา และเปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย ระหว่างผู้บริหาร กับครูผู้สอนโดยใช้ t-test for independent groups

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Rajabhat Mahasarakham University

จากการดำเนินงานวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ดังที่จะกล่าวต่อไป

1. สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยไว้ดังนี้

1.1 ปัญหาการบริหารงานในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย โดยรวมและและเป็นรายด้าน

ระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มี 2 ด้านที่มีระดับปัญหาอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.22$) และด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ($\bar{X} = 3.62$) ส่วนอีก 2 ด้านมีระดับปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านห้องสมุด ($\bar{X} = 3.21$) และด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 3.29$)

1.2 ปัญหาการบริหารงานในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย จำแนกเป็นรายชื่อของแต่ละด้าน

1.2.1 ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ พบว่า โรงเรียนพระปริยัติธรรมมีปัญหาด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 1 ข้อ คือ การวางแผนการจัดครูเข้าสอนตามความรู้ ความสามารถและความถนัด มีปัญหาอยู่ในระดับมาก จำนวน 12 ข้อ โดย 3 ข้อแรกเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาค่า ได้ดังนี้การพิจารณาตรวจสอบการดำเนินการจัดหาปัจจัยและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เพื่อนำหลักสูตรไปใช้ ให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร การให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อพิจารณาตรวจสอบการดำเนินการสร้างหลักสูตรในโรงเรียนพระปริยัติธรรม และการวางแผนจัดหาปัจจัยและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เพื่อนำหลักสูตรไปใช้ให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร สำหรับข้อที่มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย มี 1 ข้อ คือ การดำเนินการจัดครูเข้าสอนตามความรู้ ความสามารถและความถนัด ส่วนอีก 6 ข้อที่เหลือมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

1.2.2 ด้านการเรียนการสอน พบว่า โรงเรียนพระปริยัติธรรมมีปัญหาด้านการเรียนการสอน อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 4 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาค่า ได้ดังนี้ การเตรียมการสอนและจัดทำแผนการสอนล่วงหน้า ผู้สอนปฏิบัติตามแผนการสอนที่เตรียมไว้ การดำเนินการสำรวจความรู้พื้นฐานของผู้เรียน และการวางแผนพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนให้หลากหลายเพื่อให้เหมาะสมกับธรรมชาติของผู้เรียน สำหรับข้อที่มีปัญหาอยู่ในระดับมาก มีจำนวน 15 ข้อ โดย 3 ข้อแรกเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาค่า คือ

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแก่ผู้เรียน โดยคำนึงถึงข้อปฏิบัติในพระธรรมวินัย การวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแก่ผู้เรียน โดยไม่ขัดต่อพระธรรมวินัย และ การดำเนินการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายเพื่อให้เหมาะสมกับ ธรรมชาติของผู้เรียน

1.2.3 ด้านห้องสมุด พบว่า โรงเรียนพระปริยัติธรรมมีปัญหาด้านห้องสมุด อยู่ในระดับมากจำนวน 4 ข้อ เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ การวางแผน เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดหาทรัพยากรต่าง ๆ ในการดำเนินการห้องสมุดให้เพียงพอ การให้ข้อมูล ย้อนกลับเพื่อพิจารณาตรวจสอบเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดหาทรัพยากรต่าง ๆ ในการดำเนินงาน ห้องสมุด การดำเนินการจัดซื้อจัดหาทรัพยากรต่าง ๆ ในการดำเนินการห้องสมุดให้เพียงพอ และการนำผลการตรวจสอบการจัดซื้อจัดหาทรัพยากรต่าง ๆ ในการดำเนินการห้องสมุดเพื่อ นำมาใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไข ส่วนอีก 16 ข้อที่เหลือมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง โดย 3 ข้อแรกเรียงตามลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การดำเนินการส่งเสริม สนับสนุนการจัดบริการของห้องสมุดให้เป็นศูนย์กลางการศึกษาของโรงเรียน การวางแผน เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการจัดบริการของห้องสมุดให้เป็นศูนย์กลางการศึกษาของโรงเรียน และการให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อพิจารณาตรวจสอบการดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนการ จัดบริการของห้องสมุดให้เป็นศูนย์กลางการศึกษาของโรงเรียน

1.2.4 ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า โรงเรียนพระปริยัติธรรมมีปัญหาด้าน การวัดและประเมินผลอยู่ในระดับมาก จำนวน 12 ข้อ โดย 3 ข้อแรกเรียงลำดับค่าเฉลี่ย จากสูงไปหาค่าได้ดังนี้ การนำผลการตรวจสอบเกี่ยวกับการดำเนินการส่งเสริมให้บุคลากรมี ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลที่ถูกต้องและชัดเจน การวางแผน เกี่ยวกับการส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล และการดำเนินการเกี่ยวกับการส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการวัด และประเมินผล สำหรับข้อที่มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยมีจำนวน 3 ข้อ คือการวางแผนเกี่ยวกับการ จัดทำข้อสอบ การดำเนินการจัดทำข้อสอบให้ครอบคลุมเนื้อหาทุกรายวิชา และการให้ ข้อมูลย้อนกลับเพื่อพิจารณาตรวจสอบเกี่ยวกับการดำเนินการจัดทำข้อสอบ ส่วนอีก 5 ข้อ ที่เหลือมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง โดย 3 ข้อแรกเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาค่า คือ การนำผลการตรวจสอบเกี่ยวกับการดำเนินการตามโครงการ/ กิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริม สนับสนุนการวัดและประเมินผลให้เป็นไปตามระเบียบในการวางแผนและปรับปรุงต่อไป

การวางแผนกำหนดโครงการ/ กิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการวัดและประเมินผล ให้เป็นไปตามระเบียบ และการกำหนดโครงการ/ กิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมสนับสนุน การวัดและประเมินผลให้เป็นไปตามระเบียบ

1.3 การเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย

จากผลการศึกษาเปรียบเทียบระดับปัญหาของกลุ่มตัวอย่างที่มีตำแหน่งต่างกัน พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนมีค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน พระปริยัติธรรม โดยรวม ไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีเพียงด้านเดียวคือด้านการเรียนการสอนที่ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน มีค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยที่ครูผู้สอนมีค่าเฉลี่ยของระดับปัญหามากกว่า ผู้บริหารโรงเรียน ส่วนอีก 3 ด้านที่เหลือ ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนมีค่าเฉลี่ยของระดับปัญหา ไม่แตกต่างกัน

1.4 แนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย

แนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมที่กลุ่มตัวอย่าง เสนอแนะไว้เรียงตามลำดับความถี่เป็นดังนี้ รัฐควรจัดสรรงบประมาณเพื่อใช้สำหรับจัดซื้อ หนังสือ เอกสาร และวัสดุประกอบการเรียนการสอนให้มากขึ้น รัฐควรจัดสรรงบประมาณ เพื่อจัดซื้อเอกสารประกอบหลักสูตร คู่มือครู และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการให้เพียงพอ และผู้บริหารโรงเรียนควรให้การสนับสนุนให้ครูเข้าอบรม ประชุม สัมมนาทางวิชาการ

1.4.1 ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ พบว่ากลุ่มตัวอย่างได้ให้ ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาเรียงลำดับตามความถี่จากมากไปหาน้อย คือ ลำดับที่ 1 รัฐควรจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดซื้อเอกสาร ประกอบหลักสูตร คู่มือครู และแนวปฏิบัติ เกี่ยวกับงานวิชาการให้เพียงพอ ลำดับที่ 2 ควรจัดทำหลักสูตรให้มีเวลาและคาบสอน ที่เหมาะสม และลำดับที่ 3 ควรส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรและสามารถ นำไปใช้ในทิศทางเดียวกัน

1.4.2 ด้านการเรียนการสอน พบว่า กลุ่มตัวอย่างได้ให้ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาเรียงลำดับตามความถี่จากมากไปหาน้อย คือ ลำดับที่ 1 รัฐควรจัดสรรงบประมาณเพื่อใช้สำหรับจัดซื้อหนังสือ เอกสาร และวัสดุประกอบการเรียนการสอนให้มากขึ้น ลำดับที่ 2 ผู้บริหาร โรงเรียนควรสนับสนุนให้ครูเข้าอบรม ประชุม สัมมนาทางวิชาการ และลำดับที่ 3 ควรจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.4.3 ด้านห้องสมุด พบว่า กลุ่มตัวอย่างได้ให้ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาเรียงลำดับตามความถี่จากมากไปหาน้อย คือ ลำดับที่ 1 ควรจัดงบประมาณให้เพียงพอต่อการซื้อหนังสือ ลำดับที่ 2 ควรพัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ และลำดับที่ 3 ควรจัดหาเอกสารให้หลากหลายและเพียงพอต่อความต้องการของนักเรียน

1.4.4 ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า กลุ่มตัวอย่างได้ให้ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาเรียงลำดับตามความถี่จากมากไปหาน้อย คือ ลำดับที่ 1 ควรใช้วิธีการที่หลากหลายในการวัดผล เช่น การทดสอบสัมภาษณ์ การสังเกต เป็นต้น ลำดับที่ 2 ควรทำการวัดผลผู้เรียนอย่างต่อเนื่องและลำดับที่ 3 ควรจัดสรรงบประมาณเพื่อนำมาใช้ในการจัดทำจัดหาเครื่องมือในการวัดและประเมินผลให้เพียงพอ

Rajabhat Mahasarakham University

2. อภิปรายผล

จากข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้อภิปรายผลไว้ดังนี้

2.1 ปัญหาการบริหารงานในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

จังหวัดหนองคาย โดยรวมและเป็นรายด้าน

จากผลการวิจัยที่พบว่า โรงเรียนพระปริยัติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย การที่ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้เพราะว่า ผู้บริหาร โรงเรียนพระปริยัติธรรม ขาดความรู้ความเข้าใจในการบริหารการศึกษา การจัดทำข้อมูลไม่เป็นระบบ และขาดความต่อเนื่อง (อุทัย โสภณ. 2545 : สัมภาษณ์) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการเรียนการสอน และด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ มีระดับปัญหาอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้บริหาร โรงเรียนพระปริยัติธรรมขาดความรู้ความเข้าใจในการบริหารการศึกษา ความไม่เพียงพอของจำนวนครู ครูผู้สอนขาดความรู้ความชำนาญในด้านการสอน การผลิตการใช้สื่อ การไม่ปฏิบัติตามระเบียบต่าง ๆ ของทางราชการ การจัดทำข้อมูลยังไม่เป็นระบบขาดความต่อเนื่อง อีกทั้งงบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่เพียงพอต่อการดำเนินการ (กรมการศาสนา. 2539 : 4-5)

ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สวัสดิ์ สายขุนทด (2537 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดมหาสารคามประสบปัญหาการดำเนินงานวิชาการอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ อาจเนื่องมาจากการที่ผู้บริหารไม่ได้ดำเนินงานตามกระบวนการ “PDCA” ซึ่งประกอบด้วย การวางแผน (Plan) การปฏิบัติตามแผน (Do) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุงงาน (Action) กล่าวคือ โรงเรียนพระปริยัติธรรมไม่มีการวางแผนเตรียมการไว้ล่วงหน้าเพื่อบริหารงานวิชาการ ไม่ได้มีการปฏิบัติตามแผนงานวิชาการที่กำหนดไว้ไม่มีการตรวจสอบ หรือให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อพิจารณาตรวจสอบ ประเมินผล และสะท้อนระดับการบรรลุเป้าหมายของการดำเนินงานวิชาการที่ผ่านมา เพื่อนำผลที่ได้มาแก้ไขปรับปรุงการดำเนินการในระยะต่อไป และไม่มีการนำผลการตรวจสอบงานวิชาการไปใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนและปรับปรุงงานวิชาการต่อไป

สำหรับผลการวิจัยที่พบว่า การบริหารงาน 2 ด้าน คือ ด้านห้องสมุด และด้านการวัดและประเมินผล มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย แต่สอดคล้องกับ สุวัฒน์ เถิบวัน (2540 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า มีปัญหาในระดับปานกลางในการบริหารงานวิชาการด้านการวัดและประเมินผลของภาควิชาคหกรรมศาสตร์ สถาบันราชภัฏ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าบุคลากรในโรงเรียนได้ตระหนักและให้ความสำคัญในการดำเนินงาน จึงทำให้สามารถดำเนินงานสองด้านดังกล่าว และทำให้มีปัญหายุ่งยากในระดับปานกลางเท่านั้น

2.2 ปัญหาการบริหารงานในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

จังหวัดหนองคาย จำแนกเป็นรายชื่อของแต่ละด้าน

2.2.1 ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้

จากผลการวิจัยที่พบว่า โรงเรียนพระปริยัติธรรมมีปัญหาด้านหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 1 ข้อ คือ การวางแผนการจัดครูเข้าสอนตามความรู้ ความสามารถและความถนัด มีปัญหาอยู่ในระดับมาก จำนวน 12 ข้อ โดย 3 ข้อแรกเรียงตามลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การพิจารณาตรวจสอบการดำเนินการจัดหาปัจจัยและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เพื่อนำหลักสูตรไปใช้ให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร การให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อพิจารณาตรวจสอบการดำเนินการสร้างหลักสูตรในโรงเรียนพระปริยัติธรรม และการวางแผนจัดหาปัจจัยและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เพื่อนำหลักสูตรไปใช้ให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร

การที่ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้เนื่องมาจาก เหตุผลดังที่ กรมการศาสนา (2539 : 5) ได้กล่าวไว้ว่า โรงเรียนพระปริยัติธรรมจัดทำข้อมูลเพื่อการบริหารไม่เป็นระบบ กอปรกับความไม่เพียงพอของงบประมาณ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของพระมหาสำราญ อัครวิชา (2543 : บทคัดย่อ) ที่พบว่าโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด มีปัญหาที่เกิดจากการอบรมเกี่ยวกับโครงสร้างของหลักสูตร โรงเรียนพระปริยัติธรรม และสอดคล้องกับผลการวิจัยของพระมหาจำเริญ ปะการะโพธิ์ (2543 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า การจัดองค์กรในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ไม่ชัดเจน มีความยุ่งยากซับซ้อนบุคลากรไม่เข้าใจในระเบียบปฏิบัติ งบประมาณมีน้อย ขอบข่ายของงานไม่ชัดเจนทำให้มีปัญหาในทางปฏิบัติทุกด้าน อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พันธณีย์ วิหกโต (2546 : 8) ที่พบว่าปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่พบมากที่สุด คือมีเวลาในการจัดทำน้อยมาก ไม่มีเวลาศึกษาเพียงพอ รีบเร่งเกินไป ไม่มีเวลาทบทวน ตรวจสอบทำให้หลักสูตรไม่สมบูรณ์ขาดคุณภาพและไม่มีโอกาสปรับปรุง

อนึ่ง จากผลการวิจัยที่พบว่า โรงเรียนพระปริยัติธรรมมีปัญหาด้านการวางแผนการจัดครูเข้าสอนตามความสามารถและความถนัดอยู่ในระดับมากที่สุด แต่กลับพบว่า มีปัญหาในการปฏิบัติตามแผนอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้เป็นเพราะว่าโรงเรียนพระปริยัติธรรมมีความตระหนักในการวางแผนจัดครูเข้าสอนทั้ง ๆ ที่โรงเรียนมีปัญหาด้านครูเฉพาะด้าน จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างรับรู้ว่าเป็นการยากที่จะวางแผนจัดครูเข้าสอนตามความสามารถ และความถนัด แต่เมื่อมีการปฏิบัติจริงกลับพบปัญหาน้อย นั่นก็เป็นเพราะว่า ในทางปฏิบัติครูผู้สอนได้รับมอบหมายให้สอนในรายวิชาที่มีประสบการณ์ในการสอน ซึ่งอาจไม่ตรงกับสาขาวิชาที่ตนสำเร็จมา (พิเชษฐ โพธิ์สุ, 2545 : สัมภาษณ์)

ดังนั้น จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างมองว่าไม่เป็นปัญหาในการปฏิบัติงานหากได้สอนไม่ตรงกับคุณวุฒิ เพราะปฏิบัติมาช้านานแล้ว

2.2.2 ด้านการเรียนการสอน

จากผลการวิจัยที่พบว่า โรงเรียนพระปริยัติธรรมมีปัญหาด้านการเรียนการสอน อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 4 ข้อ เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ การเตรียมการสอนและจัดทำแผนการสอนล่วงหน้า ผู้สอนปฏิบัติตามแผนการสอนที่เตรียมไว้ การดำเนินการสำรวจความรู้พื้นฐานของผู้เรียน และการวางแผนพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนให้หลากหลายเพื่อให้เหมาะสมกับธรรมชาติของผู้เรียน สำหรับข้อที่มีปัญหา

อยู่ในระดับมาก มีจำนวน 15 ข้อ โดย 3 ข้อแรกเรียงตามลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแก่ผู้เรียน โดยคำนึงถึงข้อปฏิบัติในพระธรรมวินัย การวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแก่ผู้เรียนโดยไม่ขัดต่อพระธรรมวินัย และการดำเนินการพัฒนางานกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายเพื่อให้เหมาะสมกับธรรมชาติของผู้เรียน การที่ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้สืบเนื่องมาจากปัญหาความไม่เพียงพอของจำนวนครูผู้สอน และการขาดครูผู้มีความรู้ความสามารถเฉพาะทาง รวมทั้งข้อจำกัดด้านงบประมาณ จึงส่งผลให้ครูประสบปัญหาในการจัดการเรียนการสอน ในประเด็นดังกล่าว ซึ่งการที่โรงเรียนจะประสบความสำเร็จในการดำเนินงานด้านการเรียนการสอนนั้นจะต้องดำเนินงานตามแนวทางที่ กรมสามัญศึกษา (2540 : 34) ได้เสนอแนะไว้ว่าในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา ผู้บริหารต้องกำหนดให้ครูจัดทำแผนการสอนครบทุกรายวิชา มีหลักฐานการนำไปใช้อย่างสม่ำเสมอ ตรวจสอบได้ และมีการดำเนินการปรับปรุงแผนการสอนที่จัดทำขึ้น ส่วนการพัฒนาครูด้านวิชาการต้องกำหนดให้มีแผน หรือ โครงการพัฒนาครูอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร มีการดำเนินงานตามแผน หรือ โครงการที่กำหนดไว้ มีการประเมินผลการดำเนินงาน และนำผลการประเมิน ไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาการเรียนการสอน และพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระมหาจำเริญ ปะการะโพธิ์ (2543 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่นขาดทั้งงบประมาณสนับสนุน และขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความเข้าใจในการผลิตสื่อการเรียนการสอน

2.2.3 ด้านห้องสมุด

จากผลการวิจัยที่พบว่า โรงเรียนพระปริยัติธรรมมีปัญหาด้านห้องสมุด อยู่ในระดับมากจำนวน 4 ข้อ เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ การวางแผนเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดหาทรัพยากรต่าง ๆ ในการดำเนินการห้องสมุดให้เพียงพอ การให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อพิจารณาตรวจสอบเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดหาทรัพยากรต่าง ๆ ในการดำเนินงานห้องสมุด การดำเนินการจัดซื้อจัดหาทรัพยากรต่าง ๆ ในการดำเนินการห้องสมุดให้เพียงพอ และการนำผลการตรวจสอบการจัดซื้อจัดหาทรัพยากรต่าง ๆ ในการดำเนินการห้องสมุดเพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไข

การที่ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้เป็นเพราะว่าโรงเรียนขาดงบประมาณสนับสนุนที่เพียงพอ ดังจะเห็นได้จากรายการที่มีปัญหาอยู่ในระดับมาก เป็นรายการที่เกี่ยวข้องกับ

งบประมาณ หรือทรัพยากร ซึ่งเป็นหนึ่งในสี่ของปัจจัยสำคัญในการบริหารโรงเรียน อันได้แก่ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และระบบการจัดการ (รุ่ง แก้วแดง, 2543 : 15) ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ สวัสดิ์ สายขุนทด (2537 : บทคัดย่อ) ที่พบว่าโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดมหาสารคาม ประสบปัญหาในระดับมากเกี่ยวกับการจัดบริการห้องสมุด

2.2.4 ด้านการวัดและประเมินผล

จากผลการวิจัยที่พบว่า โรงเรียนพระปริยัติธรรมมีปัญหาด้านการวัด และประเมินผลอยู่ในระดับมาก จำนวน 12 ข้อ โดย 3 ข้อแรกเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมาก ไปหาน้อยได้ดังนี้ การนำผลการตรวจสอบเกี่ยวกับการดำเนินการส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลที่ถูกต้องและชัดเจน การวางแผนเกี่ยวกับการส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล และการดำเนินการเกี่ยวกับการส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการวัด และประเมินผล การที่ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้เป็นเพราะว่าโรงเรียนพระปริยัติธรรม ขาดการวางแผนเกี่ยวกับการส่งเสริมบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจ ทำงานเพียงครั้งเดียว เสร็จแล้วเสร็จเลย ไม่ได้พัฒนาและปรับปรุงอย่างค่อยเป็นค่อยไป และไม่ได้ทำอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอตลอดไป จึงทำให้มีปัญหาในการดำเนินงานและปัญหาการตรวจสอบผลการ ดำเนินงาน ติดตามมาขึ้นเอง ดังนั้นในการบริหารงานวิชาการนอกจากจะต้องดำเนินการตาม วจรคุณภาพตามที่เคมมิ่ง (Bennett, 1991 : 1 ; Citing Deming, 1949) ได้เสนอไว้ 4 ขั้นตอน แล้ว ผู้บริหารจะต้องมีความมุ่งมั่นในเรื่องการสร้างคุณภาพ กล่าวคือ ต้องมีการวางแผนทั้ง ระยะสั้นระยะยาวอย่างชัดเจน ต้องผูกพันในเป้าหมายอย่างต่อเนื่องและจริงจัง จึงจะสามารถ พัฒนางานนั้นให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้

2.3 การเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย

จากผลการผลการวิจัยที่พบว่า มีเพียงด้านเดียว คือด้านการเรียนการสอนที่ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน มีปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย โดยที่ครูผู้สอนมีค่าเฉลี่ย ของระดับปัญหามากกว่าผู้บริหารโรงเรียน ทั้งนี้เนื่องมาจากความแตกต่างด้านบทบาทและหน้าที่ ความรับผิดชอบที่ต่างกันย่อมมีอิทธิพลต่อปัญหาแตกต่างกัน กล่าวคือ ครูผู้สอนเป็นผู้นำนโยบาย ของผู้บริหาร ไปปฏิบัติ และเป็นผู้ทำหน้าที่โดยตรงในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนั้น ครูจึง ได้สัมผัสกับระดับปัญหาในทางปฏิบัติมากกว่าผู้บริหาร ซึ่งมีหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและกำกับ

ดูแล เหตุผลอีกประการหนึ่งก็คือ การที่ผู้บริหารเห็นว่ามีความจำเป็นน้อยกว่าครูผู้สอนเป็นเพราะว่าผู้บริหารเป็นหัวหน้าองค์กร จึงมีส่วนเข้าข้างตนเองย่อมคิดว่างานด้านการเรียนการสอนที่เกิดจากการบริหารของตนมีระดับปัญหาค่ากว่าที่ครูผู้สอนรับรู้ ดังที่ นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ (2527 : 61) กล่าวไว้ว่าคนเรามักเข้าข้างตนเองว่าถูก ว่าดี แต่คนอื่นอาจมองเราไปในแง่อื่น ๆ ก็ได้

สำหรับผลการวิจัยที่พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนมีปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนพระปริยัติธรรม โดยรวมและ 3 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านห้องสมุด และด้านการวัดและประเมินผล ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้แต่สอดคล้องกับ สุมณา ระบอบ (2542 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ผู้บริหารกับอาจารย์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ โดยรวม ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับ เขอุไร กนกกังวาน โรจน์ (2542 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ผู้บริหารและครู มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารงานวิชาการ ด้านการวัดและประเมินผล ไม่แตกต่างกัน การที่ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้แสดงให้เห็นว่าทั้งสองฝ่ายต่างมีความคิดเห็น หรือการรับรู้ที่สอดคล้องกันเกี่ยวกับความมีอยู่จริงของสภาพปัญหาของการบริหารงานวิชาการ ใน โรงเรียนพระปริยัติธรรม นั่นเอง

3. ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยเรื่องนี้ได้สะท้อนให้เห็นถึงภาพแห่งความมีอยู่จริงของปัญหาอันเนื่องมาจากการปฏิบัติงานและแนวทางแก้ไขปัญหาที่เป็นข้อเสนอแนะอื่น ได้มาจากบุคลากรในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย ซึ่งจะอำนวยความสะดวกต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการพัฒนาโรงเรียนให้เป็นรูปธรรม ผู้วิจัยจึงใคร่ขอให้ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ตามลำดับดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

หน่วยงานต่าง ๆ ควรนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปใช้ในลักษณะต่อไปนี้

3.1.1 กระทรวงศึกษาธิการ

1) ควรได้สนใจโดยการกำกับคิดตามการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน เพราะจาก ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย มีปัญหาโดยรวมและด้านการเรียนการสอน ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ อยู่ในระดับมาก โดยรัฐต้องจัดสรรงบประมาณเพื่อใช้สำหรับการจัดซื้อเอกสาร ประกอบหลักสูตร คู่มือครู แนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการ และวัสดุประกอบการเรียนการสอนให้เพียงพอ

2) ควรจัดงบประมาณสนับสนุน โรงเรียนพระปริยัติธรรมให้เพียงพอต่อการบริหารงานวิชาการเพื่อให้ผู้บริหารสามารถจัดการศึกษาประเภทนี้ให้มีคุณภาพอันจะทำให้ผู้เรียนซึ่งเป็นภิกษุสามเณรได้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถทั้งวิชาทางโลกและทางธรรมควบคู่กันไป รวมทั้งสามารถที่จะดำรงตนอยู่ได้ตามควรแก่สมณวิสัย

3.1.2 โรงเรียนพระปริยัติธรรม

1) จากผลการวิจัยที่พบว่าโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย ประสบปัญหาในการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนควรเอาใจใส่และให้ความสำคัญในการบริหารงานวิชาการให้มากที่สุด โดยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการบริหารงานตามวงจรคุณภาพของเดมมิ่งอย่างต่อเนื่อง และจริงจัง

2) ผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ควรให้ความสำคัญและเอาใจใส่ในการวางแผนจัดครูเข้าสอนตามความรู้ความสามารถและความถนัด เพราะจากผลการวิจัยนี้พบว่า การวางแผนด้านดังกล่าวมีปัญหาในระดับมากที่สุด

3) ผู้บริหารควรหาปัจจัยสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และหาปัจจัยสนับสนุนการวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียนพระปริยัติธรรม

4) ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ควรให้ความสำคัญ ให้ความสำคัญ เป็นพิเศษและให้ความร่วมมือซึ่งกันและกันในการดำเนินงานวิชาการในประเด็นที่พบจากการวิจัยนี้ว่ามีปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ การเตรียมการสอนและจัดทำแผนการสอนล่วงหน้า ผู้สอนปฏิบัติตามแผนการสอนที่เตรียมไว้ การดำเนินการสำรวจความรู้พื้นฐานของผู้เรียน การวางแผนพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนให้หลากหลายเพื่อให้เหมาะสมกับธรรมชาติของผู้เรียน เป็นต้น และปัญหาที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ การพิจารณาตรวจสอบการดำเนินการจัดหาปัจจัย และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เพื่อนำหลักสูตรไปใช้ให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร การให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อพิจารณาตรวจสอบการดำเนินการสร้างหลักสูตรในโรงเรียนพระปริยัติธรรม การวางแผนจัดหาปัจจัยและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เพื่อนำหลักสูตรไปใช้ให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร เป็นต้น

3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยที่พบว่า โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย ประสบปัญหาในการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวม และด้านการเรียนการสอน ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ อยู่ในระดับมาก ในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรสนับสนุนให้มีการวิจัยในประเด็นต่อไปนี้

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย โดยเฉพาะด้านการเรียนการสอน
2. กระบวนการบริหารงานบุคคลที่เกื้อหนุนต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย
3. วิธีการบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย
4. การวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนให้หลากหลายเพื่อให้เหมาะสมกับธรรมชาติของผู้เรียนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Rajabhat Mahasarakham University